

Kouvolan kaupunki, Ympäristöpalvelut
Torikatu 10
45100, Kouvola
kirjaamo@kouvola.fi

Lausuntopyyntö 27.7.2022

LAUSUNTO MAA-AINESLUPAHAKEMUKSESTA, DESTIA OY, HAMMASSYRJÄNMÄEN SORA-ALUE, KOUVOLA, KUIVALA

Lupahakemus

Destia Oy hakee maa-aineslupaa soran ja hiekan ottoon Kouvolaan sijaitsevalle kiinteistölle Kiitotie 286-433-1-362. Lupaa haetaan 10 vuodeksi 150 000 m³ kokonaismäärälle ja arvioitu vuotuinen ottomäärä vaihtelee käyttötarpeen mukaan. Alueelle on voimassa oleva maa-aineslupa (päättyy 17.9.2022) ja lupahakemuksen tarkoituksena on jatkaa ottamistoimintaa. Ottamisalueen pinta-ala on noin 13,0 hehtaaria ja alin ottosyvyys on tasolla + 108,0 (N2000 -korkeusjärjestelmä). Pohjaveden pinnan ylin korkeustasoksi on lupahakemuksessa ilmoitettu taso + 85,57 (pohjavesiputki P15, 31.8.2021). Liikennöinti ottamisalueelle tapahtuu Utin lentoaseman huoltoteiden kautta. Lupaa haetaan toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta maa-aineslain 21 § mukaisesti.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto lupahakemuksesta

Kymenlaakson maakuntakaava 2040 kaavakartalla ottamisalueeseen liittyy seuraavat kaavamerkinnot ja niitä koskevat kaavamääräykset:

- Lentoliikenteen alue (LL). Aluetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan *lentoliikenteen alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytön toteuttamisessa tulee ehkäistä merkittävät ympäristöhaitat teknisin ja toiminnallisin ratkaisuin. Erityistä huomiota on kiinnitettävä asutukseen, luontoon sekä pohjaveteen kohdistuvien haittojen ehkäisemiseen.*
- Tärkeä pohjavesialue (pv). Pohjavesialuetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan *alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojeluun. Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu ei niiden vaikutuksesta heikkene, eikä pohjaveden määrä pysyvästi vähene. Pohjavedelle riskiä aiheuttavat uudet toiminnot on sijoitettava ensisijaisesti pohjavesialueen ulkopuolelle.*
- Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma (ge). Aluetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan *alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on kokonaisuuden ohella otettava huomioon kunkin*

alueen varausperusteluissa esitetyt geologisten muodostumien suojeleuarvot. Alueelle kohdistuvista maa-aineslupahakemuksista on pyydettävä lausunto maakunnan liitolta ja tarvittaessa muilta asiaan liittyviltä viranomaisilta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee arvioida ja sovittaa yhteen käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö ja geologiset arvot.

- Tyrrin ja Utin lentokentän melualue (me). Aluetta koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan *alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätöksellä ja asetuksella annetut melutason ohjearvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava melun alueelle aiheuttamat käyttörajoitukset.*

Ottamisalueella ei ole lainvoimaista yleis- tai asemakaavaa.

Ottamisalueen läheisyydessä ei sijaitse asutusta, eikä Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita tai muita luonnonsuojelealueita.

Ottamisalue on Kymenlaakson POSKI-projektissa (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen -Kymenlaakson loppuraportti, 2004) arvioitu maa-aineksen ottoon soveltumattomaksi alueeksi. POSKI-projektissa alue-ehdotuksen perusteluja ovat maisemallisesti- ja luonnonsuojelun kannalta arvokas harjualue, tiestö, pohjavedensuojelu ja pohjavedenottamo.

Ottamisalue sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle (arvoluokka 2) Hammassyrynmäen harjualueelle. Hammassyrynmäki on geologisesti erittäin merkittävä harjualue ja se edustaa ensimmäisen Salpausselän Järvi-Suomen kaaren keskiosaa. Harjualueutta on kuvattu julkaisussa Kymenlaakson harjualue (Kontturi, Lyytikäinen, 1985) ja harjualue käsittää *suurehkon reunadeltan, osia alemmasta deltatasosta, reunatasanteen, osaksi supra-akvaattisen (vedenpinnan yläpuolelle syntynyt) suuren reunaselänteen sekä edustavia muinaisrantoja. Muodostuman proksimaalirinne (jäätikönpuoleinen) on varsin korkea ja jyrkkä. Alue edustaa kaunista maisemakuvaa ja luonnon merkittäviä kauneusarvoja sekä erikoisia luonnonesiintymiä.*

Ottamisalue sijoittuu suurehkon reunadeltan laelle ja sinänsä keskeiselle alueelle harjualueeseen nähden. Ottamisalueella on kuitenkin otettu maa-aineksia jo pitkään. Uutta maa-aineslupaa haetaan nyt ottoalueella jäljellä olevan maa-aineksen hyödyntämiseksi ja lentoturvallisuuden parantamiseksi. Aikaisempi maa-ainesten ottaminen on mahdollistanut kiitotien valolinjan rakentamisen, mutta valolinjan lähiympäristössä on lupahakemuksen mukaan vielä paljon lentoliikenneturvallisuutta haittaavaa maa-ainesta. Huomioiden hankkeen laadun, alueen maankäytön, alueen ottohistorian ja ottoalueen nykytilan ELY-keskus katsoo, että lupahakemuksessa esitetystä ottamisesta ei aiheudu kauniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. ELY-keskus kuitenkin toteaa,

18.8.2022

että Hammassyryjänmäen harjualueen suojeluarvojen säilyttämiseksi harjualueella ei tule avata uusia maa-ainesten ottoalueita.

Ottamisalue sijaitsee 1E-luokan vedenhankintaa varten tärkeällä Utin pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Utin pohjavesialue on osa ensimmäisen Salpausselän reunamuodostumaa, johon liittyy kaksi laaja-alaista deltamuodostumaa. Pohjavesimuodostuma on tyypiltään antiklininen, eli ympäristöönsä vettä purkava. Pohjaveden päävirtaussuunta pohjavesialueella on pohjoiseen.

Pohjavesialueella sijaitsee Kouvolan Vesi Oy:n Haukkajärven tekopohjavesilaitos ja Utin varavedenottamo sekä Kymenlaakson Vesi Oy:n Kuivalan tekopohjavesilaitos ja Haimilan vedenottamo. Ottamisaluetta lähimpänä sijaitsevat Kuivalan tekopohjavesilaitos lännessä ja Haimilan vedenottamo idässä noin 2 kilometrin etäisyydellä. Kuivalan tekopohjavesilaitoksen vedenottamokaivo K 13 sijaitsee noin 1 kilometrin etäisyydellä ottoalueen luoteispuolella. Kuivalan tekopohjavesilaitoksella on vesilain mukainen suoja-alue (30.3.2012., ESAVI/403/04.09/2010, Nro 71/2012/2), jonka ulkopuolelle ottoalue sijoittuu.

Utin pohjavesialue on vesienhoidossa (Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022- 2027 sekä Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022-2027) arvioitu riskialueeksi. Pohjavesialueen tilaa heikentävät aineet ovat kloridi, nitraatti, öljyhiilivedyt, MTBE ja TAME. Utin pohjavesialueen määrällinen ja kemiallinen nykytila on luokiteltu hyväksi. Ottamistoiminnassa tulee huomioida vesienhoidon tavoitteet. Vesienhoidon tavoitteena on saada pohjavesimuodostumat hyvään tilaan, säilyttää hyvä tila ja ehkäistä pilaavien sekä muiden vaarallisten aineiden pääsy pohjavesiin.

Ottosuunnitelmassa todetaan, että Finavia Oyj suorittaa alueella pohjaveden laadun ja korkeuden tarkkailua pohjavesiputkista FCG1, MV4/03 ja PVP127. Pohjavesitietojärjestelmän perusteella ylin havaittu pohjaveden pinnankorkeus on ylimmillään mitattu tasolta + 91,9 putkesta PVP127 (mittausaika 20.8.2008). Maa-ainesten alin ottamissyvyys on tasolla + 108,0, joten alueelle jää riittävä suojakerrospaksuus.

Pohjaveden pinnankorkeustietojen ottamisalue sijainnee lähellä vedenjakajavyöhykettä ja pohjaveden virtaussuunta on ottamisalueella koilliseen, itään tai kaakkoon. Pohjavesiputket FCG1, MV4/03 ja PVP127 sijaitsevat ottamisalueen etelä- ja länsipuolella ja tällöin pohjaveden virtaussuunnan yläpuolella. Pohjaveden tarkkailupisteen tulee sijaita ottamisalueelta katsottuna pohjaveden virtaussuunnan alapuolella, jotta pohjaveden laatutuloksia voidaan pitää edustavina ottamistoiminnan vaikutuksia tarkasteltaessa. Ottamisalueelle tulee asentaa uusi pohjaveden tarkkailupiste edustavampaan sijaintiin pohjaveden virtaussuunta huomioiden. Pohjaveden tarkkailupisteen sijainniksi ELY-keskus suosittelee ottamisalueen itäosaa.

18.8.2022

Pohjaveden pinnakorkeutta tulee tarkkailla alueella neljä kertaa vuodessa eri vuodenaikoina ja laatua vuosittain samaan vuodenaikaan. ELY-keskus esittää tarkkailupisteeltä otetusta pohjavesinäytteestä analysoitavaksi seuraavat parametrit: haju, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, nitriitti, kloridi, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt ja mineraaliöljyt sekä koliformiset ja E. coli bakteerit. Pohjaveden tarkkailutulokset tulee toimittaa ELY-keskukselle. ELY-keskukselle tulee myös toimittaa uuden pohjaveden tarkkailupisteen tiedot sisältävä asiakirja (esim. putkikortti), jotta tarkkailupiste ja tarkkailutulokset voidaan lisätä pohjavesitietojärjestelmään.

Pohjavesialueella ei tulisi varastoida polttoaineita tai muita ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita. Mikäli näitä aineita varastoidaan ja käsitellään pohjavesialueella, tulee kiinnittää erityistä huomiota maaperän ja pohjaveden suojeluun. Lupahakemuksen mukaan alueella on polttoaineen varastosäiliö, joka on kaksivaippainen ja se varustetaan ylitäytön estimellä ja lukolla. Ottoalueella varastoidaan kerrallaan vain työkoneiden välittömään tarpeeseen tarvittava polttoainemäärä. Työkoneita tai kuljetuskalustoa ei pestä tai huolleta ottoalueella. ELY-keskus toteaa, että polttoaineen pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää ja polttoainesäiliö tulee sijoittaa nesteitä läpäisemättömälle ja reunoiltaan korotetulle alueelle.

Mahdollisen öljy- tai muun polttoainevuodon varalta paikalle tulee varata imeytysmateriaalia. Jos öljyä ehtii imeytyä maaperään, maa-ainesta tulee kaivaa niin laajalti ja syvältä, että kaikki pilaantunut maa-aines saadaan kerättyä talteen ja se tulee toimittaa sijoituspaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa ja käsitellä ko. maa-ainesta. Mahdollisesta vahingosta on myös välittömästi tehtävä hätäilmoitus ja ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Maa-ainesten ottamisessa tulee ottaa huomioon maa-aineslain 3 §:n 4 momentti, jonka mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Lupahakemuksen mukaan luiskien verhoilua pintamailla ei tehdä, koska ottoalue on lentokenttäaluetta. Lupahakemuksessa samoin todetaan, että kiitotien ympäristössä ei sallita yli 10 cm korkeita puun taimia. ELY-keskus toteaa, että pintamateriaalin levittäminen ja maannoksen sekä aluskasvillisuuden palauttaminen ottamisalueelle vaikuttaa vajoveden laatuun ja on siten keskeisessä osassa pohjaveden suojelun kannalta. Jälkihoitotoimenpiteiden osalta tulee vielä tarkastella pintamateriaalin käyttämisen mahdollisuutta sekä selvittää erilaisten kasvilajien, kuten heinä-, ruoho- ja varpukasvien soveltuminen lentokenttäympäristöön. Koska ottotoiminta on jatkunut alueella jo pitkään, ELY-keskus toteaa, että alueen maisemointi jo otetuilta osin tulisi aloittaa välittömästi. Jotta heikosti

18.8.2022

kulutusta kestävässä maastossa pintakasvillisuus pääsisi leviämään, tulisi liikennettä näillä alueilla välttää. Uusi ottotoiminta tulisi suunnitella siten, että alueen maisemointia voitaisiin alkaa suorittaa järjestelmällisesti. Luonnonmonimuotoisuuden säilyttämiseksi alueen jälkihoidossa voi myös tarkastella, mikäli osa ottamisalueesta soveltuisi paahdeympäristöksi.

Maa-ainesten ottamisessa tulee myös huomioida muinaismuistolain (295/1963) säädökset.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt geologi Ville Salmio ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

Tiedoksi

Kymenlaakson liitto

Kymenlaakson museo

Tämä asiakirja KASELY/1231/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/1231/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Perttola Pertti 18.08.2022 14:07

Esittelijä Salmio Ville 18.08.2022 14:01